



Polskie Towarzystwo Historyczne
Oddział w Przemyślu

37-700 Przemyśl, ul. Lelewela 4

tel. (016) 670-35-38

Regon 000807671-00039, NIP 795-21-78-542

Pan
mgr Jan Bartmiński
Przewodniczący
Rady Miasta Przemyśla

Nasz znak:
Kor.og. 10/13

Data:
03.07.2013

Jako przedstawiciele środowiska historyków członków Oddziału Polskiego Towarzystwa Historycznego w Przemyślu czujemy się w obowiązku poinformować Pana Przewodniczącego o naszym zdziwieniu i zaniepokojeniu niezwykle szybką procedurą i brakiem konsultacji przy nazwaniu jednej z ulic Przemyśla imieniem bpa Jozafata Kocyłowskiego. Fakt ten wzbudził liczne kontrowersje w naszym środowisku, jak również wielu innych – informują o tym media - mieszkańców Przemyśla. A moment, w którym tego dokonano – przypada właśnie okrągła rocznica ludobójstwa dokonanego na ludności polskiej Wołynia, przez wielu został odebrany wręcz jako prowokacja.

Wobec powyższego bylibyśmy radzi, gdyby w przyszłości przed podjęciem decyzji w równie kontrowersyjnych sprawach dotyczących historii Przemyśla i jej związków z współczesnością, przeprowadzone były konsultacje społeczne, nie ograniczające się do jednej tylko instytucji czy stowarzyszenia, którego stanowisko i tak jest wiadome, a zwracać się do osób kompetentnych, dysponujących rzetelną wiedzą.

W rzeczonej sprawie, decyzja naszym zdaniem została podjęta pochopnie, bez uwzględnienia wielu faktów historycznych, negatywnie rzutujących na ocenę bpa Jozafata Kocyłowskiego jako obywatela Rzeczypospolitej Polskiej, a także na jego postawę wobec nazizmu. Oto niektóre z nich:

1. w 1918 r. Konstytuanta, w skład której wchodził Bp. J. Kocyłowski , powołała Ukraińską Radę Narodową we Lwowie, która ogłosiła zachodni zasięg terytorialny państwa ukraińskiego z Nadsaniem, Przemyślem, Jarosławiem, Sanokiem, Krosnem po Krynicy,
2. Bp. J. Kocyłowski poparł zamachowców ukraińskich, którzy 3/4 listopada 1918 roku zajęli prawobrzeżny Przemyśl i odprawił uroczyste nabożeństwo dla uczczenia przyłączenia Przemyśla do państwa ukraińskiego,

3. Bp J. Kocyłowski odmówił podpisania listu pasterskiego, wydanego przez biskupów polskich z okazji odzyskania przez Polskę niepodległości w listopadzie 1918 r. List pasterski podpisali biskupi rzymskokatolicy i ormiański,
4. Bp J. Kocyłowski wydał w 1919 r., sprzeczne z prawem, zarządzenie o prowadzeniu ksiąg metrykalnych i korespondencji z władzami polskimi tylko w języku ukraińskim,
5. Bp J. Kocyłowski wezwał, podobnie jak nacjonaliści ukraińscy, do bojkotu wyborów do Sejmu RP w 1922 r.,
6. Zajmowane przez bp. J. Kocyłowskiego nielegalne wobec rządu stanowisko, spowodowało wstrzymanie przez państwo dotacji państwa dla biskupstwa greckokatolickiego w Przemyślu z dniem 1 stycznia 1923 r.,
7. Bp J. Kocyłowski nie przestrzegał podpisanego w 1925 r. konkordatu ze Stolicą Apostolską i tolerował antypolskie wystąpienia swych duchownych, sympatyzując z nielegalną Organizacją Ukraińskich Nacjonalistów i legalnymi partiami ukraińskimi, dążącymi do utworzenia na oderwanych od Polski ziemiach południowo – wschodnich państwa ukraińskiego (Podlasie, Chełmszczyzna, Nadsanie z Przemyślem, Jarosławiem po Rzeszów, Łemkowszczyzna z Sanokiem, Krosnem po Krynicę. Świadczą o tym tolerowane przez niego wystąpienia podległych mu księży: m.in.: antypolskie wystąpienia księży greckokatolickich należących do OUN w Iskani, Laszkach; udział w antypolskiej manifestacji ukraińskiej w Przemyślu o.o. Bazylianów. Wznoszono okrzyki „precz z Lachami” i inne,
8. Wypowiedzi bpa j. Kocyłowskiego podczas wizytacji podległych mu parafii: w czasie wizyty w Baligrodzie w 1938 roku widząc wielu Polaków z chorągwiami i świętymi obrazami witających go, powiedział wskazując na nich ręką „Tutaj jest wiele kąkolu wśród pszenicy, który trzeba wyplenić”; pod koniec sierpnia 1939 roku w Woli Zaleskiej w czasie kazania mówił: „Bądźcie cierpliwi, już nadchodzi koniec naszej niewoli i nadchodzi wolność”,
9. w pamiętniku katechety gimnazjum i liceum ukraińskiego w Przemyślu- bywalca w pałacu bpa J. Kocyłowskiego, jest następujący zapis z 16 września 1939 r.: Władyka sam zadowolony, że wreszcie padła Polska”,
10. 7 lipca 1941 roku brał udział w wiecu zorganizowanym przez nacjonalistów ukraińskich, który wyraził wdzięczność armii niemieckiej za uwolnienie z jarzma sowieckiego i polskiego”,
11. w 1942 r. rozpoczęły się mordy ludności polskiej na Wołyniu i wschodniej rzymskokatolickiej diecezji przemyskiej. Listy przesyłane w roku 1943 przez abp. T. Twardowskiego do abp. A. Szeptyckiego, a także list do bpa J. Kocyłowskiego spowodowały wydanie przez tych biskupów listów do wiernych w sprawie potępienia zbrodni. Miały one charakter ogólny i nigdy nie wymieniały dokonujących ich – Ukraińców, ani ofiar – Polaków,
12. Udział bpa J. Kocyłowskiego w uroczystym przyjmowaniu ochotników do SS „Galizien” w Przemyślu. Odprawienie uroczystego nabożeństwa i wygłoszenie okolicznościowego kazania zachwalającego współpracę SS „Galizien” z Niemcami.

Z poważaniem
Prezes Oddziału PTH
w Przemyślu

prof. dr hab. Jerzy Motylewicz

Do wiadomości:

1. Marek Rząsa, Poseł na Sejm RP, Wybrzeże Marszałka Józefa Piłsudskiego 4/14, 37-700 Przemyśl,
2. Marek Kuchciński, Poseł na Sejm RP. Wybrzeże Marszałka Józefa Piłsudskiego 1, 37-700 Przemyśl,

3. Piotr Tomański, Poseł na Sejm RP, Wybrzeże Marszałka Józefa Piłsudskiego 4/12, 37-700 Przemyśl
4. Małgorzat Chomycz – Śmigiełska, Wojewoda Podkarpacki, ul. Grunwaldzka 15, 35-959 Rzeszów
5. Władysław Otyl, Marszałek Województwa Podkarpackiego, al. Ł. Ciepłińskiego 4, 35-010 Rzeszów,
6. Teresa Kubas – Hul Przewodnicząca Sejmiku Województwa Podkarpackiego, al. Ł. Ciepłińskiego 4, 35-010 Rzeszów,
7. Robert Choma, Prezydent Miasta Przemyśla, ul. Rynek 1 37-700 Przemyśl,
8. Jerzy Krużel, Przewodniczący Klubu Radnych PO,
9. Władysław Bukowski, Przewodniczący Klubu Radnych Pis,
10. Robert Bał, Przewodniczący Klubu Radnych Regia Civitas,
11. Janusz Zapotocki, Przewodniczący Klubu Radnych SLD,
12. Zarząd Główny PTH w Warszawie, Rynek Starego Miasta 29/31, 00-272 Warszawa,
13. Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Przemyślu, ul. Kościuszki 7, 37-700 Przemyśl,
14. Towarzystwo Przyjaciół Przemyśla i Regionu, Rynek 5, 37-700 Przemyśl,
15. „Życie Podkarpackie” ul. Barska 15, 37-700 Przemyśl,
16. „Gazeta Przemyska”, Rynek 4, 37-700 Przemyśl,
17. „Nowiny”, ul Unii Lubelskiej 3, 35-016 Rzeszów,
18. „Super Nowości”, ul. Podwisłocze 46, 35-309 Rzeszów, skr. poczt. 404.